

United Ukraine

МОДЕРНІЗАЦІЯ ТАРИФІВ НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЮ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ – ВИМУШЕНА, СПРАВЕДЛИВА ЧИ ЗАПІЗНІЛА?

МОДЕРНІЗАЦІЯ ТАРИФІВ НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЮ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ - ВИМУШЕНА, СПРАВЕДЛИВА ЧИ ЗАПІЗНІЛА?

Генеральний план післявоєнного відновлення української економіки неодмінно включатиме розділ стосовно розвитку енергетики.

Більше того, план енергетичної розбудови має стати одним з підсумків національної промислової та інвестиційної політики.

Одні з найбільш глибоких, системних ризиків, які формуються зараз для української економіки (крім військових) – це ризики, пов'язані з перезавантаженням базової енергетичної моделі країни, як у промисловому, так і соціальному контекстах вказаної проблематики.

Крім того, існуючі ризики можна розподілити і по вектору часу: виділити найближче майбутнє і кілька віддалених перспектив.

Соціальні енергетичні ризики в Україні, пов'язані з тим, що в нашій країні спостерігаються структурна енергетична бідність населення, коли понад 7 мільйонів домогосподарств використовують в місяць до 150 квт/год, а 90% споживачів – до 450 квт/год.

При цьому навіть таке мінімальне споживання електроенергії в Україні відбувається на тлі найбільш низьких в Європі тарифів.

В даний час виконання функцій ПСО (покладання соціальних зобов'язань), в частині забезпечення населення електроенергією за соціальним тарифом, покладено (опосередковано) на Енергоатом і Укргідроенерго, які є джерелом генерації найбільш дешевої за собівартістю електроенергії.

В той же час, дешева атомна та гідроенергії – це значною мірою так званий «експертний міф».

Адже у тариф атомної електроенергії не закладена вартість утилізації відпрацьованих ядерних реакторів та інвестиційні капітальні витрати на реновацію існуючих атомних блоків.

Крім того, утилізація відпрацьованого ядерного палива також не відображається у собівартості за справедливою ціною.

Справа в тому, що в попередні роки, ядерне паливо на українські блоки поставляла рф. Однією з умов таких поставок було прийняття в росії відпрацьованого ядерного палива.

Наразі, українські АЕС отримують ядерне паливо з США і утилізація його після відпрацювання не входить у вартість контрактів.

Тобто це паливо Україна буде зберігати на свої майданчиках відпрацьованого ядерного палива, а отже вартість такої утилізації суттєво збільшиться.

Якщо закласти у тариф атомної генерації кошти на модернізацію (20 млрд дол) з прискореною амортизацією у десять років, це збільшить тариф приблизно на 80 копійок на 1 квт/год.

Крім того, постійне зневоднення та скорочення водозабезпеченості в Україні призводить до обміління рік, що знижує коефіцієнт корисної дії гідроелектростанцій.

Процес реновації є вкрай актуальним – старі радянські реактори доведеться змінити на нові, і собівартість таких програм складатиме приблизно 20 мільярдів доларів.

Економічні енергетичні ризики: приблизно 20 років із 30 років незалежності ми володіли фактором дешевої електроенергії як потенційним системним елементом нашої факторної конкурентоспроможності.

Ціни на електроенергію для промисловості – це один із базових факторів успіху концепції індустріальних парків: тут важливі не тільки безкоштовні та доступні по потужності точки підключення підприємств до енергетичної інфраструктури, але й прогнозована ціна на електроенергію в горизонті планування 3-5 років (а краще – до 10 років).

Це необхідно для приватного інвестора для здійснення якісного та адекватного бізнес-прогнозування, особливо в частині створення енергоємних виробництв.

Так зване «таргетування ринкових цін на електроенергію для промисловості» – реальність сучасних ринкових систем.

Подібні механізми застосовувалися в США: ціна на електроенергію для промвиробництв таргетується на рівні 4-6 центів за квт/год.

Таргетування цін на електроенергію у США відбувається з використанням широкого спектру інструментів та стимулів (дотації, субсидії, льготи) і проводиться Міністерством енергетики США за програмою досягнення довгострокових цілей (від 5 до 10 і навіть 20 років).

Як працює механізм цінового таргетування на енергетичному ринку Америки, можна побачити на прикладі реалізації «зеленого курсу»

президента Байдена.

Ось один із меседжеів Міненерго США.

Міністерство енергетики США (DOE) заявило про наміри «знизити вартість сонячної електроенергії на 60% протягом наступних 10 років».

Цитата: «Щоб досягти цієї мети в наступні 15 років, необхідно встановити сотні гігават сонячної енергетики в п'ять разів швидше, ніж це відбувається зараз.

З цією метою міністерство енергетики скорочує термін досягнення цільового показника витрат на сонячну енергію в 2030 році на п'ять років, встановлюючи нову ціль за зниженням поточних витрат з 4,6 цента за кВт/год, до 3 центів за кВт/год до 2025 року і 2 центів за кВт/год до 2030 року».

Реалізація політики цінового таргетування тісно пов'язана з виділеними державою субсидіями, дотаціями та пільгами.

Вказаний вище план передбачає виділення з держбюджету США \$128 млн.

ЕНЕРГЕТИЧНИЙ БАЛАНС УКРАЇНИ ЗА 2020 РІК¹ / ENERGY BALANCE OF UKRAINE 2020¹ (УТОЧНЕНІ ДАНІ) / (UPDATED DATA)

ТИСЯЧ ТОНН НАФТОВОГО ЕКВІВАЛЕНТА / THOUSAND TONNES OF OIL EQUIVALENT

Постачання та споживання/ Supply and consumption	Вугілля й торф/ Coal & peat	Сира нафта/ Grude oil	Нафто-продукти/ Oil products	Природний газ/ Natural Gas	Атомна енергія/ Nuclear	Гідро-електро-енергія/ Hydro	Вітрова, сонячна енергія/ Geotherm. solar etc.	Біопаливо та відходи / Biofuels & waste	Електро-енергія/ Electricity	Тепло-енергія/ Heat	Усього/ Total
Виробництво/ Production	12753	2476	-	15856	19994	650	794	4438	-	56	57017
Імпорт/ Imports	11036	1815	10132	7386	-	-	-	53	234	-	30655
Експорт/ Exports	-39	-116	-226	-	-	-	-	-424	-442	-	-1246

Постачання та споживання/ Supply and consumption	Вугілля й торф/ Coal & peat	Сира нафта/ Crude oil	Нафто-продукти/ Oil products	Природний газ/ Natural Gas	Атомна енергія/ Nuclear	Гідро-електро-енергія/ Hydro	Вітрова, сонячна енергія/ Geotherm. solar etc.	Біопаливо та відходи / Biofuels & waste	Електро-енергія/ Electricity	Тепло-енергія/ Heat	Усього/ Total
Міжнародне бункерування/ Intl.Bunkers	-	-	-32	-	-	-	-	-	-	-	-32
Зміна запасів/ Stock changes	-903	21	72	602	-	-	-	176	-	-	-32
Загальне постачання первинної енергії/ TPES	22847	4196	9947	23844	19994	650	794	4243	-208	56	86363
Міжпродуктові передачі/ Transfers	-	10	-9	-	-	-	-	-	-	-	1
Статистичні розбіжності/ Statistical differences	320	-33	-1176	-138	-	-	-	-	-206	-	-1234
Електростанції/ Electricity Plants	-9941	-	-27	-404	-19855	-650	-794	-59	11343	-55	-20442
Теплоцентралі/ Heat Plants	-420	-	-34	-4871	-	-	-	-1500	-	6309	-515
Коксові підприємства(доменні печі)/ Blast furnaces	-2415	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-2415
Газові підприємства/ Gas works	-33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-33
Підприємства з виг. брикетів/ Coke/ pat.fuel/BKB Plants	-1460	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-1460

Постачання та споживання/ Supply and consumption	Вугілля й торф/ Coal & peat	Сира нафта/ Grude oil	Нафто-продукти/ Oil products	Природний газ/ Natural Gas	Атомна енергія/ Nuclear	Гідро-електро-енергія/ Hydro	Вітрова, сонячна енергія/ Geotherm. solar etc.	Біопаливо та відходи / Biofuels & waste	Електро-енергія/ Electri-city	Тепло-енергія/ Heat	Усього/ Total
Нафтопере-робні підприємства/ Oil Refineries	-	-4153	1044	-	-	-	-	-	-	-	-3108
Нафтохімічні підприємства/ Petrochemi-cal Plants	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші під-ва з перетворення/ Other Transformat-ion	-109	-	-10	-	-	-	-	-308	-	-	-427
Власне спож. енергет. сектором/ Energy industry own use	-655	-5	-33	-703	-	-	-	-1	-1258	-1007	-3662
Втрати при транспортуванні та розподіленні/ Losses	-572	-7	-1	-700	-	-	-	-	-1328	-1028	-3637
Кінцеве споживання/ TFC	5822	8	9646	13179	-	-	-	2181	-9760	7177	47773
Промисловість/ Industry	4885	-	639	2806	-	-	-	89	3946	3591	15956
Чорна металургія/ Iron and steel	4144	-	74	1438	-	-	-	17	1308	1164	8145
Хімічна і нафтохімічна/ Chemical and petrochemi-cal	1	-	4	139	-	-	-	2	341	759	1247

Постачання та споживання/ Supply and consumption	Вугілля й торф/ Coal & peat	Сира нафта/ Grude oil	Нафто-продукти/ Oil products	Природний газ/ Natural Gas	Атомна енергія/ Nuclear	Гідро-електро-енергія/ Hydro	Вітрова, сонячна енергія/ Geotherm. solar etc.	Біопаливо та відходи / Biofuels & waste	Електро-енергія/ Electricity	Тепло-енергія/ Heat	Усього/ Total
Кольорова металургія/ Non ferrous metals	94	-	9	158	-	-	-	-	128	295	658
Неметалічні мінеральні продукти/ Non metallic minerals	609	-	220	463	-	-	-	14	209	66	1582
Транспортне устаткування/ Transport equipment	-	-	5	80	-	-	-	-	67	34	188
Машинобудування/ Machinery	4	-	9	111	-	-	-	2	211	64	401
Гірничодобувна (за виключенням палива)/ Mining and quarrying	8	-	126	218	-	-	-	1	824	71	1248
Харчова та тютюнова/ Food and tobacco	23	-	21	161	-	-	-	23	394	840	1463
Целюлозно-паперова і поліграфічна/ Paper pulp and printing	-	-	2	21	-	-	-	-	79	144	245
Деревообробна та вироби з дер./ Wood and wood products	-	-	6	1	-	-	-	24	69	97	197

Постачання та споживання/ Supply and consumption	Вугілля й торф/ Coal & peat	Сира нафта/ Grude oil	Нафто-продукти/ Oil products	Природний газ/ Natural Gas	Атомна енергія/ Nuclear	Гідро-електро-енергія/ Hydro	Вітрова, сонячна енергія/ Geotherm. solar etc.	Біопаливо та відходи / Biofuels & waste	Електро-енергія/ Electricity	Тепло-енергія/ Heat	Усього/ Total
Будівництво/ Construction	-	-	150	8	-	-	-	2	82	12	254
Текстильна і шкіряна/ Textile and leather	-	-	-	5	-	-	-	1	28	17	52
Інші види промисловості/ Non-specified	-	-	14	2	-	-	-	2	204	27	249
Транспорт/ Transport	3	-	6808	659	-	-	-	51	491	-	8012
Внутрішні авіаперевезення/ Domestic aviation	-	-	89	-	-	-	-	-	-	-	89
Автомобільний/ Road	-	-	6698	18	-	-	-	51	-	-	6766
Залізничний/ Rail	3	-	21	-	-	-	-	-	396	-	420
Трубопровідний/ Pipeline transport	-	-	-	639	-	-	-	-	24	-	663
Внутрішнє судноплавство/ Domestic navigation	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2
Інші види транспорту/ Non-specified	-	-	-	2	-	-	-	-	71	-	73

Постачання та споживання / Supply and consumption	Вугілля й торф / Coal & peat	Сира нафта / Grude oil	Нафто-продукти / Oil products	Природний газ / Natural Gas	Атомна енергія / Nuclear	Гідро-електро-енергія / Hydro	Вітрова, сонячна енергія / Geotherm. solar etc.	Біопаливо та відходи / Biofuels & waste	Електро-енергія / Electricity	Тепло-енергія / Heat	Усього / Total
Інші / Other	560	-	1165	7451	-	-	-	2041	5323	3585	20126
Побутовий сектор / Residential	133	-	33	6502	-	-	-	1893	3143	1896	13601
Торгівля та послуги / Comm. and publ.services	422	-	125	827	-	-	-	120	1854	1516	4863
Сільське господарство / Agriculture/ forestry	5	-	1006	122	-	-	-	28	325	174	1660
Рибальство / Fishing	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Інші споживачі / Non-specified	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Неенергетичне споживання / Non-energy use	375	8	1034	2263	-	-	-	-	-	-	3679
Промис. та енерг. сектор, сектор перетвор. / In industry/ Transf. Energy	375	6	512	2263	-	-	-	-	-	-	3155
З яких сировина для промисловості / of which feedstocks	-	-	8	2166	-	-	-	-	-	-	2174

Постачання та споживання/ Supply and consumption	Вугілля й торф/ Coal & peat	Сира нафта/ Crude oil	Нафто-продукти/ Oil products	Природний газ/ Natural Gas	Атомна енергія/ Nuclear	Гідро-електро-енергія/ Hydro	Вітрова, сонячна енергія/ Geotherm. solar etc.	Біопаливо та відходи / Biofuels & waste	Електро-енергія/ Electricity	Тепло-енергія/ Heat	Усього/ Total
На транспорті/ In transport	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	8
В інших секторах/ In other	-	1	515	-	-	-	-	-	-	-	516

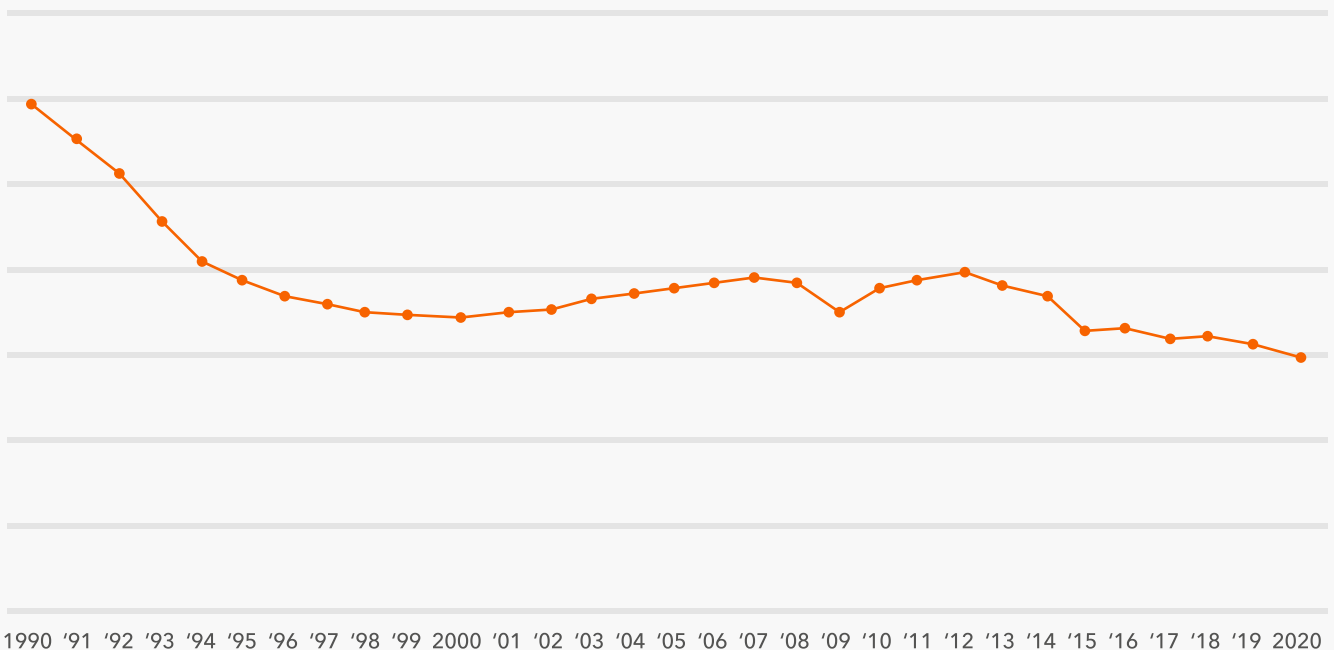
¹Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м.Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях. / Excluding temporarily occupied territories of Autonomous Republic of Crimea, Sebastopol and part of the temporarily occupied territories in Donetsk and Luhansk regions.

Якщо брати середні показники енергетичного балансу України за останні п'ять років, то у його структурі до 30% займає вугілля, більше половини якого - імпортне.

У форматі «зеленого переходу» - це те, чим доведеться пожертвувати в першу чергу, тобто **завдання №1** - пошук компенсатора дефіциту в енергобалансі на розмір вугільного джерела енергії.

Природний газ в енергобалансі займає майже таку ж позицію - 26-30%, з часткою імпорту до 40-42%.

ВИРОБНИЦТВО/ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЯ (ГВТ/ГОД)

Тут цілком реальні програми по нарощуванню видобутку власного ресурсу, але є один недолік – це надто довгострокова перспектива, яка потребуватиме комплексних програм з нарощення видобування протягом приблизно 5-10 років.

Атомна енергетика в загальному енергобалансі займає 24-25% (це інший показник, ніж частка у загальному обсязі генерації електроенергії).

За показником атомної енергетики, імпортна складова дорівнює нулю (імпорт палива не впливає на цей індикатор).

Це і є, по суті, єдиний структурний елемент, який може забезпечити стабільність енергетичного балансу країни в найближчий час.

Усі інші джерела: нафтопродукти/сирі нафтопродукти (загалом 15% балансу), гідроенергія (1%), сонячна та вітрова (0,5%), біопаливо (4%), тепла енергія (1%), можуть оцінюватися лише як допоміжні навіть в довгостроковій перспективі розвитку цих напрямків.

Аналіз енергетичного балансу важливий тим, що він дозволяє проаналізувати проблему достатності та доступності енергетичних джерел комплексно, а не тільки в частині лише генерації електроенергії, адже енергетика країни – це і опалення приватних будинків, і тепла енергія для міст, і паливо для транспорту.

Крім того, енергетичний баланс дозволяє через умовний нафтовий еквівалент перерахувати ефективність використання тих чи інших видів палива та ціну продажу даного ресурсу для утримання цінового паритету.

Щорічно Енергоатом виробляє приблизно 80-83 млрд кВт/год електроенергії.

Це складає більше 21000 тисяч тонн нафтового еквіваленту.

Таким чином, одна тонна нафтового еквіваленту становить 3,8 - 4 тис кВт/год.

З урахуванням того, що барель нафти коштує в середньому \$80, вартість тонни нафти можна прийняти в розрахунку більше \$500.

Якщо взяти собівартість виробництва атомної енергії на рівні однієї гривні за кВт/годину (з урахуванням вирішення питань використання палива і довгострокової безпеки), отримаємо вартість нафтового еквіваленту атомної енергії в розмірі \$150 за тонну, хоча такий обсяг у вигляді самої нафти складає \$500, що більше, ніж у три рази більше.

Тобто виробництво атомної енергії в три рази ефективніше, ніж використання нафтопродуктів.

Звідси можна визначити і ціну атомної електроенергії, при якій атомна генерація вийде в паритет по ефективності з нафтою (в структурі енергобалансу країни) – приблизно 3,5-4 грн за квт/год.

Все, що буде зафіксовано до цього значення, робить атомну генерацію дискримінованою у порівнянні із використанням нафтового еквіваленту.

З урахуванням необхідності наявності цінових стимулів для розвитку, ціна на атомну енергію в Україні (мінімальна закупівельна ціна без вартості транспортування) має складати більше 2 грн за квт/год, що відповідатиме вартості нафтового еквіваленту на рівні 40 дол за барель.

Принагідно зауважимо, що з 1 січня 2021 року Енергоатом здійснює продаж електричної енергії для потреб населення державному підприємству "Гарантований покупець" за ціною 15 коп. за 1 кВт/год., тобто більше ніж у десять разів дешевше за мінімально необхідну (для усунення дискримінаційних цінових диспаратів по відношенню до атомної генерації).

Енергобаланс країни чітко показує, які механізми у нас ще є для формування його на прибутковому, а не хронічно дефіцитному рівні.

Але для цього необхідно вивести Енергоатом з-під впливів промислових фінансово-промислових груп та знайти бюджетні механізми субсидювання вартості електроенергії для населення.

Простий розрахунок свідчить, що у випадку продажу електроенергії, яку виробляє Енергоатом за середньозваженою ціною 2 грн за квт/год, його валова виручка зросте до 180 млрд грн на рік на тлі сталого розміру виробничої собівартості – на рівні 51 млрд грн.

Це дозволить щорічно закладати у структуру собівартості інвестиційну складову у розмірі до 40 млрд грн на модернізацію атомних блоків та утилізацію відпрацьованого ядерного палива/атомних блоків.

Чистий прибуток компанії після оподаткування складе замість поточних 1-2 млрд грн – майже 72 млрд грн, при цьому державний бюджет отримає до 12 млрд грн податкових надходжень від нарахування лише одного податку на прибуток.

За великим рахунком у нас немає іншого виходу: ми маємо розпочати модернізацію енергетичної системи одразу після завершення війни, але для цього її необхідно зробити інвестиційно привабливою.

У першу чергу – це добудова двох атомних енергоблоків і збільшення долі атомної генерації в загальному балансі.

По-друге, прискорення процесу повної інтеграції нашої ОЕС з європейською ENTSO-E, в тому числі, за рахунок запуску енергетичного моста Україна – ЄС (Хмельницька АЕС – Жешув).

І паралельно, вирішення проблем позабалансу у системі генерації/споживання та низької маневреності за допомогою добудови систем існуючих проектів ГАЭС і запуску сучасних акумуляторних станцій (запасної електроенергетичної системи).

Окремий напрямок – будівництво невеликих атомних модульних реакторів у контексті концепції децентралізованої енергетичної системи, але технологічний аспект цього напрямку потребує додаткового вивчення.

Саме для формування прибутковості державної компанії Енергоатому, необхідно сформувати більш ефективну тарифну політику.

СТРУКТУРА КІНЦЕВОГО СПОЖИВАННЯ ЕНЕРГІЇ ДОМОГОСПОДАРСТВАМИ ЗА ЦІЛЯМИ ПРИЗНАЧЕННЯ У 2020 РОЦІ^{1,2/}

FINAL ENERGY CONSUMPTION IN THE RESIDENTIAL / HOUSEHOLDS SECTOR BY TYPE OF END USE IN 2020^{1,2}

ПРИЗНАЧЕННЯ / TYPE OF END USE

Джерела енергії	Усього/ Total	Опалення житлових приміщень/ Space heating	Кондиціювання (охолодження) житлових приміщень / Space cooling	Підігрів води / Water heating	Приготування їжі / Cooking	Освітлення та живлення побутових пристроїв / Lighting and appliances	Інше / Other end uses
Електроенергія/ Electricity	100,0	5,7	3,1	10,4	12,1	68,5	0,2
Теплова енергія/ Derived Heat	100,0	62,0		38,0			-
Природний газ/ Gas	100,0	59,8		12,5	27,7		-
Тверде паливо ^{3/} Solid Fossil Fuels ³	100,0	94,2		5,4	0,4		-

Джерела енергії	Усього/ Total	Опалення житлових приміщень/ Space heating	Кондиціювання (охолодження) житлових приміщень / Space cooling	Підігрів води / Water heating	Приготування їжі / Cooking	Освітлення та живлення побутових пристроїв / Lighting and appliances	Інше / Other end uses
Нафтопродукти ⁴ / Oil and Petroleum Products ⁴	100,0	10,3		11,0	78,7		-
Біопаливо та відходи/ Renewables and Wastes	100,0	97,2		2,8	0,0		-
Усього	100,0	53,0	0,7	14,2	16,2	15,8	0,1

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях/

¹ Excluding temporarily occupied territories of Autonomous Republic of Crimea, Sebastopol and part of the temporarily occupied territories in Donetsk and Luhansk regions.

² Споживання енергії включає споживання палива та енергії за даними енергетичного балансу/

² Energy consumption includes fuel and energy consumption according to the energy balance data

³ Включає вугілля та брикети торф'яні/

³ Includes coal and peat products

⁴ Зріджений нафтовий газ (пропан, бутан)/

⁴ LPG.

На сьогодні у структурі кінцевого споживання 68,5% електроенергії використовується домогосподарствами на освітлення та живлення побутових приладів. Ще 10,4% електроенергії витрачається на підігрів води, 5,7% - на опалення житлових приміщень та 3,1% - на кондиціонування.

Тобто в Україні спостерігається так зване побутове використання електроенергії на протигагу формату опалення приміщень та кондиціонуванню у ЄС.

Це робить процес модернізації тарифної політики в Україні у частині вартості електроенергії менш соціально вразливим, ніж в інших країнах, де електроенергія є одним з ключових ресурсів для опалення приміщень та кондиціонування.

ЦІНИ НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЮ ДЛЯ СПОЖИВАЧІВ У II ПІВРІЧЧІ 2020 РОКУ¹ / ELECTRICITY PRICES FOR CONSUMERS IN THE 2ND HALF OF 2020¹

	Кількість споживачів / Number of consumers	Обсяг поставленої електроенергії ² / Volume of delivered electricity ²	Середня ціна електроенергії, без ПДВ ³ / Average price of electricity, without VAT ³	Середня ціна електроенергії, з ПДВ ³ / Average price of electricity, with VAT ³
	од / units	тис.кВт·год / thsn.kWh	грн за 1 кВт·год / UAH per 1 kWh	грн за 1 кВт·год / UAH per 1 kWh
Постачання електроенергії побут. спожив. - усього/ Electricity supply to household consumers - total	17075231	17114236,1	1,01	1,21
у тому числі з річним обсягом постачання, кВт·год:/ including in bands with annual consumption, kWh:				
до 1 000/ < 1 000	7282016	1483671,2	0,80	0,96
від 1 000 (включно) до 2 500/ ≥ 1 000 < 2 500	5736147	5431859,2	0,93	1,11
від 2 500 (включно) до 5 000/ ≥ 2 500 < 5 000	3042872	5684453,6	1,09	1,31
від 5 000 (включно) до 15 000/ ≥ 5 000 < 15 000	921881	3386437,9	1,09	1,30
понад 15 000 (включно)/ ≥ 15 000	92315	1127814,1	1,06	1,27

	Кількість споживачів / Number of consumers	Обсяг поставленої електроенергії ² / Volume of delivered electricity ²	Середня ціна електроенергії, без ПДВ ³ / Average price of electricity, without VAT ³	Середня ціна електроенергії, з ПДВ ³ / Average price of electricity, with VAT ³
	од. / units	тис.кВт·год / thsn.kWh	грн за 1 кВт·год / UAH per 1 kWh	грн за 1 кВт·год / UAH per 1 kWh
Постач. електроенергії непобут. спож. - усього/ Electricity supply to non- household consumers - total	504943	26354915,8	1,74	2,09
у тому числі з річним обсягом постачання, тис.кВт·год:/ including in bands with annual consumption, thsnd.kWh:				
до 20/ < 20	372502	1312564,3	1,97	2,37
від 20 (включно) до 500/ ≥ 20 < 500	123292	5619728,6	1,89	2,26
від 500 (включно) до 2 000/ ≥ 500 < 2 000	7080	3564420,4	1,84	2,21
від 2 000 (включно) до 20 000/ ≥ 2 000 < 20 000	1898	4726069,5	1,77	2,12
від 20 000 (включно) до 70 000/ ≥ 20 000 < 70 000	114	1948341,9	1,64	1,96
від 70 000 (включно) до 150 000/ ≥ 70 000 < 150 000	20	664577,7	1,48	1,77
понад 150 000 (включно)/ ≥ 150 000	37	8519213,4	1,60	1,92

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях/

¹ Excluding temporarily occupied territories of Autonomous Republic of Crimea, Sebastopol and part of the temporarily occupied territories in Donetsk and Luhansk regions.

² Без урахування обсягів електроенергії, виробленої та спожитої на ТЕС або ТЕЦ/

² Data exclude volumes of electricity produced and consumed by electric power plants and CHP

³ Дані для побутових споживачів наведено з урахуванням тарифів на транспортування та розподіл та торгової націнки; для непобутових споживачів – з урахуванням тарифів на транспортування та розподіл /

³ Data for households are given including transmission and distribution costs and trade margin; for non-household consumers - including transmission and distribution costs

ЦІНИ НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЮ ДЛЯ СПОЖИВАЧІВ У І ПІВРІЧЧІ 2021 РОКУ¹ / ELECTRICITY PRICES FOR CONSUMERS IN THE 1ST HALF OF 2021¹

	Кількість споживачів / Number of consumers	Обсяг поставленої електроенергії ² / Volume of delivered electricity ²	Середня ціна електроенергії, без ПДВ ³ / Average price of electricity, without VAT ³	Середня ціна електроенергії, з ПДВ ³ / Average price of electricity, with VAT ³
	од. / units	тис.кВт·год / thsn.kWh	грн за 1 кВт·год / UAH per 1 kWh	грн за 1 кВт·год / UAH per 1 kWh
Постачання електроенергії побут. спожив. - усього/ Electricity supply to household consumers - total	16988420	18528206,3	1,34	1,61
у тому числі з річним обсягом постачання, кВт·год:/ including in bands with annual consumption, kWh:				
до 1 000/ < 1 000	7980219	2117336,1	1,37	1,65
від 1 000 (включно) до 2 500/ ≥ 1 000 < 2 500	5376905	5602778,0	1,36	1,63
від 2 500 (включно) до 5 000/ ≥ 2 500 < 5 000	2602795	5300410,4	1,35	1,63
від 5 000 (включно) до 15 000/ ≥ 5 000 < 15 000	925992	4085848,5	1,30	1,56

	Кількість споживачів / Number of consumers	Обсяг поставленої електроенергії ² / Volume of delivered electricity ²	Середня ціна електроенергії, без ПДВ ³ / Average price of electricity, without VAT ³	Середня ціна електроенергії, з ПДВ ³ / Average price of electricity, with VAT ³
	од. / units	тис.кВт·год / thsn.kWh	грн за 1 кВт·год / UAH per 1 kWh	грн за 1 кВт·год / UAH per 1 kWh
Постачання електроенергії побут. спожив. - усього/ Electricity supply to household consumers - total	16988420	18528206,3	1,34	1,61
у тому числі з річним обсягом постачання, кВт·год:/ including in bands with annual consumption, kWh:				
понад 15 000 (включно)/ ≥ 15 000	102509	1421833,3	1,25	1,50
Постач. електроенергії непобут. спож. - усього/ Electricity supply to non- household consumers - total	524242	28906041,8	1,88	2,25
у тому числі з річним обсягом постачання, тис.кВт·год:/ including in bands with annual consumption, thsnd.kWh:				
до 20/< 20	382244	1312557,9	2,41	2,89
від 20 (включно) до 500/ ≥ 20 < 500	123879	5377744,4	2,13	2,55
від 500 (включно) до 2 000/ ≥ 500 < 2 000	12266	3257657,8	1,99	2,39
від 2 000 (включно) до 20 000/ ≥ 2 000 < 20 000	5175	4911403,7	1,96	2,36

	Кількість споживачів / Number of consumers	Обсяг поставленої електроенергії ² / Volume of delivered electricity ²	Середня ціна електроенергії, без ПДВ ³ / Average price of electricity, without VAT ³	Середня ціна електроенергії, з ПДВ ³ / Average price of electricity, with VAT ³
	од. / units	тис.кВт·год / thsn.kWh	грн за 1 кВт·год / UAH per 1 kWh	грн за 1 кВт·год / UAH per 1 kWh
Постач. електроенергії непобут. спож. - усього/ Electricity supply to non- household consumers - total	504943	26354915,8	1,74	2,09
у тому числі з річним обсягом постачання, тис.кВт·год:/ including in bands with annual consumption, thsnd.kWh:				
від 20 000 (включно) до 70 000/ ≥ 20 000 < 70 000	478	3254507,6	1,84	2,21
від 70 000 (включно) до 150 000/ ≥ 70 000 < 150 000	114	1375332,6	1,71	2,06
понад 15 000 (включно)/ ≥ 15 000	86	9416837,8	1,62	1,94

¹ Дані без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м.Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях /

¹ Data exclude the temporarily occupied territory of the Autonomous Republic of Crimea, the city of Sevastopol and the part of temporarily occupied territories in the Donetsk and Luhansk regions

² Без урахування обсягів електроенергії, виробленої та спожитої на ТЕС або ТЕЦ /

² Data exclude volumes of electricity produced and consumed by electric power plants and CHP

³ Дані для побутових споживачів наведено з урахуванням тарифів на транспортування та розподіл та торгової націнки; для непобутових споживачів – з урахуванням тарифів на транспортування та розподіл /

³ Data for households are given including transmission and distribution costs and trade margin; for non-household consumers - including transmission and distribution costs

Як видно з таблиць, більша частина домогосподарств в Україні використовує до 5000 квт/год на рік, тобто трохи більше 400 квт/год на місяць. Таким чином, збільшення на одну гривню базового тарифу на електроенергію для населення призведе до зростання витрат домогосподарств на електроенергію в середньому на 400 грн на місяць.

В той же час, приблизно 10% домогосподарств в Україні споживають 5000 квт/год і більше 15000 квт/год. Саме за цією групою населення (переважно платоспроможного) відбувається найбільш непродуктивне використання державних ресурсів у контексті нинішньої неструктурованої за групами споживання тарифної моделі. Загалом, таку непродуктивну дотацію з боку держави платоспроможних домогосподарств можна оцінити у 10-11 млрд грн на рік.

Станом на цей час, відносна вартість електроенергії для населення (у порівнянні із платоспроможність за показником середньої заробітної плати) в Україні є найнижчою у ЄС. І це саме відносна оцінка, скорегована на розмір середньої заробітної плати.

Відносно своїх доходів, середньостатистична українська сім'я може придбати у 1,5-2 рази більше електроенергії, ніж аналогічні споживачі у центрально-європейських країнах.

В той же час, в Україні спостерігається найбільша диспропорція на користь «зелених» джерел генерації, найбільша дискримінація атомної енергетики, що є надпотужним суб'єктом генерації у країні, а також найдовші планові та позапланові відключення споживачів від електроенергії (показники до повномасштабної війни).

Окреме питання – руйнація енергетичних об'єктів в Україні внаслідок ракетних ударів РФ та кошторис її відновлення. Слід враховувати, що лише частина цих втрат буде компенсована за рахунок міжнародної допомоги. А отримання репарації з боку Росії – питання часу.

Якщо проаналізувати період з 10 жовтня 2022 р. Росія нанесла по об'єктах енергетики України 33 масовані атаки: випущено понад 1000 ракет та дронів, з них – 270 влучень в об'єкти енергетики.

Як наслідок, були пошкоджені 24 об'єкти генерації (ТЕС, ТЕЦ, ГЕС), майже 50% підстанцій системи передачі, 43% магістральних мереж.

Було зафіксовано кількаразове ураження одних і тих же об'єктів.

В РЕЗУЛЬТАТІ ОБ'ЄДНАНА ЕНЕРГОСИСТЕМА ВТРАТИЛА:

Залишаються пошкодженими 19 енергоблоків ТЕС сумарною потужністю 3,3 ГВт.

Крім того, на сьогодні частина генеруючих потужностей знаходиться під окупацією, зокрема:

- 5 теплових електростанцій з 14 наявних в Україні, сумарною встановленою потужністю 10950 МВт
- найбільша атомна електростанція України - Запорізька АЕС, встановленою потужністю 6000 МВт;
- Каховська ГЕС
- 1,4 ГВт вітрової енергетики та 1 ГВт сонячної енергетики.

Також, через мережеві обмеження та пошкодження газової інфраструктури залишаються заблокованими 520 МВт генеруючої потужності на Слов'янській ТЕС.

Тобто, ключові завдання на сьогодні:

- Зниження аварійності систем передачі електроенергії.
- Виправлення цінової диспропорції та мінімізація цінової дискримінації по відношенню до Енергатору.
- Модернізація системи соціальних зобов'язань Енергоатому.
- Перегляд системи перехресного субсидювання побутових споживачів за рахунок промисловості на тлі глибокої деіндустріалізації економіки.
- Формування амортизаційних фондів для модернізації атомної енергетики та зберігання відпрацьованих ядерних відходів.

Для досягнення вказаних цілей необхідно переглянути існуючу тарифну політику.

Зокрема, перестати субсидювати платоспроможне населення (10%), яке споживає значні ліміти електроенергії (більше 5000 квт/год на рік).

Розробити та впровадити дієвий механізм конвертації народної власності на енергетичні активи (Укреноерго, Укргідроенерго, Енергоатом) у відповідне соціальне благо для широких верств населення.

На сьогодні таким універсальним інструментом має стати національний фонд енергетичних проєктів, який щороку має поповнюватись за рахунок прибутку державних енергетичних компаній.

На етапі перехідного періоду кошти цього фонду варто використовувати на виплату енергетичних субсидій у розмірі 400-500 грн на місяць на користь домогосподарств з низьким рівнем доходів (пенсіонери, інваліди, багатодітні сім'ї, безробітні, тощо).

Відповідальні за проєкт: Олексій Куш;
Команда АЦ «Об'єднана Україна»: Антон Кучухідзе, Ігор Петренко,
Петро Олещук, Дмитро Левусь, Валентин Гладких
© 2023 United Ukraine

Please cite United Ukraine if referencing this research